
Ж дыбысы

Жұмыс
дәптері

Павлодар облысының білім беру басқармасы,
Павлодар қаласының білім беру бөлімі
«Павлодар қаласының №2 жалпы орта білім беру мектебі» КММ

«Ж дыбысына арналған логопедиялық
жұмыс дәптері»

Құрастырған: Токанова Даяна Талғатқызы

Лауазымы: Мұғалім-логопед

Павлодар, 2025

«Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптері» Токанова Д.Т. Логопед / Павлодар, 2025

Бұл дәптерде бастауыш сынып оқушыларына қолданылатын логопед-мұғалімдерге арналған тапсырмалар бар. Ж дыбысын қоюға арналған артикуляциялық жаттығулар, дыбысты машықтандыру үшін тапсырмалар жиынтығы.

«Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптеріне»

Түсінік хат

Жұмыстың бағыты:

Берілген дәптер фонетико-фонематикалық тіл бұзылыстары бар балаларға арналған. Ол Ж дыбысын буында, сөзде, сөйлемде машықтандыруға көмектеседі. Әдістемені логопедтер мен ата-аналар жүйелі түзету жұмыстары үшін қолдана алады.

Жұмыстың жаңашылдығы:

Тапсырмалар көбінесе суреттерді қамтиды. Оқушы көру арқылы тапсырманы дұрыс қабылдайды және жаттығуларды қызығушылықпен орындайды. Әдістеме арқылы оқушылардың зейінін, логикалық ойлау қабілетін, сонымен қатар сөйлеу қабілеті жетіледі, байланыстырып сөйлеу тілі дамытады.

Жұмыстың өзектілігі:

«Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптерінің» өзектілігі сөзсіз, себебі қазіргі кезде тілінде бұзылыстары бар оқушылар жылдан-жылға артуда. Сөйлеу түрінің ең көп тарағаны – дислалия. Дислалия кезінде кейбір дыбыстар мүлдем болмайды немесе бұрмаланады. Сөйлеудің бұзылуы баланың басқа да бұзылыстарына әкелуі мүмкін. Сондықтан дыбыстың бұзылуын дер кезінде түзету маңызды.

Педагогикалық орындылығы

Әдістеме Ж дыбысының дұрыс айтылуын бекіту үшін кезең-кезеңмен жұмыс жасайды. Бұл баланың білім беру ортасында сәтті бейімделуіне ықпал етеді. Ол балалардың жас және сөйлеу ерекшеліктерін ескере отырып жеке тәсілді қамтамасыз етеді.

Жұмыстың мақсаты:

Ж дыбысының дұрыс айтылуының тұрақты дағдысын қалыптастыру және ұқсас дыбыстармен саралау.

Жұмыстың міндеттері:

- Ж дыбысын дұрыс айтылуын буында, сөзде, сөйлемде бекіту;
- Сөздік қорды дамыту және грамматикалық дұрыс сөйлеуді қалыптастыру;
- Баланың сөйлеу белсенділігін арттыру;

Жұмыс дәптерінің ерекшелігі:

Дәптер Ж дыбысын автоматтандыруға бағытталған әртүрлі тапсырмаларды қамтиды

1. Артикуляциялық жаттығулар – артикуляция мүшелерін нығайтуға арналған жаттығулар.

2. Силлабикалық деңгей – дыбысты тікелей, кері және аралас буындарда автоматтандыру.

3. Ауызша деңгей – Ж дыбысын сөздің басында, ортасында айтылу бойынша жұмыс.

4. Ойын тапсырмалары – ребустар, суретпен жұмыс, жаңылтпаштарды қамтиды.

Жүйелі жаттығулардан кейін бала жасай алады:

- Ж дыбысын сөзде дұрыс айтуды;
- Басқа дыбыстардан ажыратуды;
- Сөз арасында Ж дыбысын дұрыс дыбыстауды;
- Фонемалық қабылдау мен есту қабілетін жақсартуды.

Нәтижелерді тексеру әдістері:

Қорытынды тестілеу (сөздерді, сөйлемдерді дұрыс қайталау).

Баланың өздігінен сөйлеуін талдау.

Кіріспе

"Ж дыбысына арналған жұмыс дәптері" — логопедиялық пән бойынша балалардың тілін дамытуға арналған дидактикалық материал. Бұл дәптер балалардың "Ж" дыбысын дұрыс айтуын, оның сөйлемдегі орнын анықтап айтуын және дыбысты дұрыс қабылдауды дамыту мақсатында жасалған. Дәптер балалардың тілін дамыту үшін әртүрлі жаттығулар мен тапсырмалардан тұрады.

Дәптерде "Ж" дыбысына байланысты тапсырмалар әртүрлі деңгейде беріледі. Ол дыбыстың артикуляциясымен танысу, дыбысты машықтандыру үшін жаңылтпаштарды қолдануға көмектеседі.

1. Тіл жаттығулары:

"Ж" дыбысының дұрыс айтылуы үшін арнайы артикуляциялық жаттығулар бар. Бұл жаттығулардың ішінде ауыз қуысының бұлшықеттерін дамытуға бағытталған тапсырмалар да бар. Әр жаттығудың соңында баланың дыбысты дұрыс айтуы үшін керекті техникалық кеңестер беріледі.

2. Дыбысты тану мен қабылдау:

Дәптерде дыбыстарды тек қана дұрыс айтып қоймай, сондай-ақ оларды дұрыс тыңдау да ұсынылады. Бұл тапсырмалар балаларға "Ж" дыбысының дауыссыз дыбыстардың қатарына жататынын түсінуге көмектеседі.

3. Сөздермен жұмыс:

Балаларға "Ж" дыбысымен басталатын және оның ішінде кездесетін сөздерді табу тапсырмалары беріледі. Әр сөздің мағынасы, дұрыс айтылуы және қолданылуы жайлы түсінік беріледі. Сонымен қатар, балалар өздері "Ж" дыбысымен жаңа сөздер ойлап табуға шақырылады, бұл шығармашылық ойлау қабілетін дамытады.

4. Сөйлемдермен жұмыс:

Балаларға сөздерді сөйлемдерге құрастыруға арналған тапсырмалар беріледі. Бұл балалардың тек дыбысты дұрыс айтуын ғана емес, сондай-ақ сөйлеу қабілетін дамытуға көмектеседі.

Оқу-тақырыптық жоспар
(аптасына – 1 сағат, барлығы -34 сағат)

№	Тақырып	Сағаттар саны	Сабақ түрі	
			Теория	Практика
	1-бөлім. Дайындық кезеңі			
1	Артикуляциялық жаттығулар	1	1	
2	«Ж» дыбысын буында машықтандыру	1	1	
3	«Ж» дыбысын сөзде машықтандыру	1	1	
4	«Ж» дыбысын сөйлемде машықтандыру	1	1	
5	Жоғалған дыбысты қой	1	1	
	2-бөлім. Сөз тіркестерімен жұмыс			
6	Сурет бойынша сөйлемді аяқта	1	1	
7	Жаңылтпашты оқы	1	1	
8	Жаңылтпашты 3-4 рет оқы	1		1
9	Сөздерді анық айт	1	1	
10	Сөздерді буынға бөл	1	1	
11	Сөйлемдерді толықтырып жаз	1		1
12	Ребусты тап	1		1
13	Жаңылтпашты оқы	1	1	
14	Мәтіндегі «Ж» дыбысын анықтап айт	1	1	
15	Ұйқасын тап	1		1
	3-бөлім. Суреттермен жұмыс			
16	Суреттерді ата	1		1
17	Ребусты тап	1		1
18	Жаңылтпашты оқы	1	1	
19	Жоғалған әріпті тап	1	1	
20	Жаттау	1		1
21	Суреттегі жемістер мен көкөністерді бөліп жаз	1		1
22	Ж дыбысының орнын тап			1
	4-бөлім. Дыбысты машықтандыру			
23	Жаттау	1		1
24	Буынға буынды қос	1		1
25	Қалып қойған әріпті қой	1	1	
26	Суреттерді сәйкестендір	1	1	

5-бөлім. Дыбысты автоматизациялау				
27	Сөздерді анық айт	1		1
28	Сөйлем тіркестерін анық айт	1		1
29	Жаңылтпашты жатқа айт	1		1
6-бөлім. Дыбысты дифференциациялау				
30	Ж дыбысының орнын тап	1		1
31	Қалып қойған әріпті қой	1		1
32	Буынға буынды қос	1		1
7-бөлім. Қайталау				
33	Берілген сөздерге сөйлем құрастыр	1		1
34	«Ж» дыбысы бар сөздерді тап	1		1
	Барлығы	34	15	19

Тілге арналған жаттығулар

	Дәмді тосап жалпақ тілмен астыңғы, үстіңгі еріңді жалаймыз
	Ат шауып келеді ерін жимиып тұрады, таңдай қағамыз
	Кесе тілді шығарамыз, кесе сияқты ұстап тұрамыз
	Тіс тазалаймыз тілдің ұшымен үстіңгі, астыңғы тістерді тазалаймыз
	Бояушы аузымызды ашамыз, жалпақ тілмен артқа-алға қозғалтып, таңдайды жалаймыз

1.« Ж» дыбысын буында, сөзде. сөйлем ішінде дұрыс,анық оқы.

- жа – жа – жа	жапырақ	Жапырақтар түсе бастады.
- жо – жо – жо	жол	
- жу – жу – жу	жусан	Жанель жусан терді.
- жы – жы – жы	жылқы	
- жә – жә – жә	жәшік	Ерғанат жәшіктерді тасыды.

2.Буындарда машықтандыру

✦ АЖ-АЖ-АЖ

✦ ӘЖ-ӘЖ-ӘЖ

✦ ЫЖ-ЫЖ-ЫЖ

✦ ЕЖ-ЕЖ-ЕЖ

✦ ОЖ-ОЖ-ОЖ

✦ ИЖ-ИЖ-ИЖ

✦ УЖ-УЖ-УЖ

✦ ҮЖ-ҮЖ-ҮЖ

3.Жоғалған дыбысты қойып оқы:

...үзім, ...анат, ...апырақ, қама...ай, а...арлы, о...ау.

4.Сурет бойынша сөйлемді аяқта

Наурыз айында әжем

жасайды.

денсаулығымызға өте пайдалы.

5.Жаңылтпашты 3-4 рет оқу

Қызым жүзім же,

Таяқ жон

Жүзім үзіп же

Жонсаң жөн жон.

6.Жаңылтпашты 3-4 рет оқы

Тақпақ жаттап

Айтсақ жақсы-ақ

Жатқа тақпақ

Жатта тақ-тақ

7.Сөздерді анық айт

✓ Жасыл	Жақай	Жанат	Жасқайрат
✓ Жолбарыс	Жәрмеңке	Жәния	Жарыс

8.Сөздерді буынға бөліп жаз

Жаға, жақын, жалау, жамау, жанат, жауап, жебе, жеті, жидек, жинақ, жиһаз, жұма, жүгері, жылан, жібек, жігіт

9.Сөйлемдерді толықтырып жаз

Балалар циркте _____ көрді.

Тиін _____ кеміреді.

10.Мәтіндегі [Ж] дыбысын анықтап айт!

Менің әжем

Менің әжемнің аты Жібек. Кішкентай жасынан әжем тоқуды біледі және маған да үйреткісі келеді. Әжем жас кезінде баубақшада жұмыс жасаған. Онда көбінесе жүзім, алма және т.б. жемістер өсірген.

11. Ж дыбысын дауысты дыбыстардың арасында машықтандыру

Ажа ожи ажу ажи

Ожа ожо ожу ожи

Ужа ужо ужу ужи

12.Ребусты тап. Шыққан сөзді дәптерге жаз

13. Жаңылтпашты 3-4 рет оқы

Жайлауда бір жылқышы
Жылқышы – әнші жыл құсы.

14.Сөздерді анық айт

Әлжуаз	жазу	жазира	жиһаз
Жаз	жауыз	жағымпаз	жуалдыз
Жез	жазық	жезде	жұлдыз
Жүз	жалбыз	жеткізу	жүзік
Жаза	жалғыз	жеңімпаз	жүзім

15.Жаттап ал! Жағажайды жағалай, Жүгіреді Қамажай

16.Жаңылтпашты жатқа айт

Бір мылжың
Мың мылжыңды жеңгенде,
Мың мылжың
Бір мылжыңды жеңе алмапты

17.Сөйлем тіркестерін анық айт

- Ежелгі қылыш
- Қажетті бөлшек
- Көрші әже
- Кішкентай жәндік
- Қонақжай көрші
- Шахматшы жігіт
- Шұбар жылқы

18. Жаңылтпашты 3-4 рет оқы

Әжемнің әжесі әжімді емес,
Әжімді әжеме әзілкеш те
Әжімдісің деп әзілдемес.

19. « Ұйқасын тап! » ойыны.

- Іші толған шәрбат,
Дәмі қандай әйбат,
Үзесің бірден жүзін,
Оның аты- ...(жүзім)
-Құйрығы он қарыс,
Бұл- айбатты ...(жолбарыс)

-Сырты қандай қатты,
Дәні сондай тәтті,
Шағып қара таңдап,
Оның аты- ...(жаңғақ)

20. Қарға жарда

Жарма тереді

Жарда қарға

Жарма тереді

21. Жоғалған әріпті тап

...аңбыр, ...ылан, ...азу, ...акет, о...ау, ...ас

22. Сөйлемдерді оқы. Ж дыбысын дұрыс, анық айт

Жанар жатыр. Жасұлан жүгірді. Жандос жаттығу жасады.

23. [Ж] дыбысы сөздің ортасында келетін сөздерді қайталау.

• қожа	• ереже	• көже	• қажы	• мұржа
• ғажайып	• кебеже	• нәтиже	• қаржы	• тұжырым
• ажар	• болжам	• құбыжық	• ожау	• ұжым
• әуежай	• ғажап	• құжат	• өжет	• қонжық

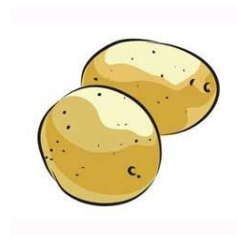
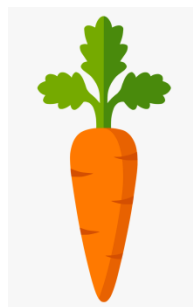
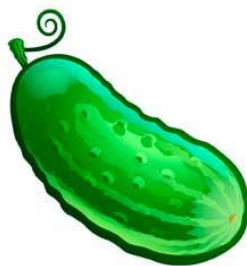
24.Жаттау

Ж дегенім жолда
Жаңғалақтау болма
Жасыл жанса, жүгір
Қарап оң мен солға

25.Жаңбырлы бұлт, Жайылды жалау боп

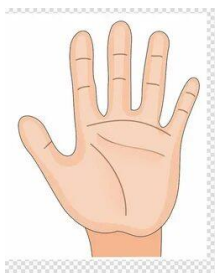
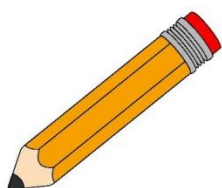
26.Суреттерді ата. Суреттегі жемістер мен көкөністерді бөліп жаз

27.Ребусты тап

»»»»»

, ,

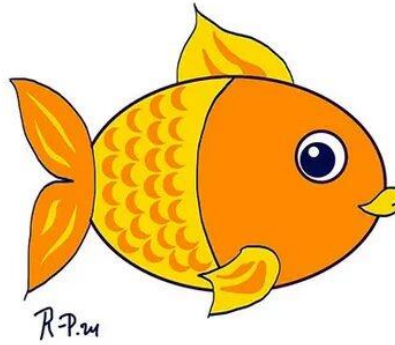

НЖ

»»»

,

»»»

28.Жаттау

Жау-жау жауын, жау жауын!
Жеміс-жидек жайқалсын.
Жауыннан соң жерлерге
Ғажап иіс жайласын!

29.Ж дыбысының орнын тап

Жаға Ажар

Ожау Жайлау

Жамал Орамжапырақ

30.Буынға буынды қос

Жа дыра
 рық
 нуар

31.Қалып қойған әріпті қой

	у	а	н
--	---	---	---

	а	с	а	у
--	---	---	---	---

А		а	р
---	--	---	---

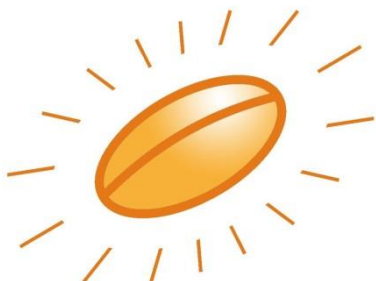
32.Суреттерді сәйкестендір

Жалау

Жем

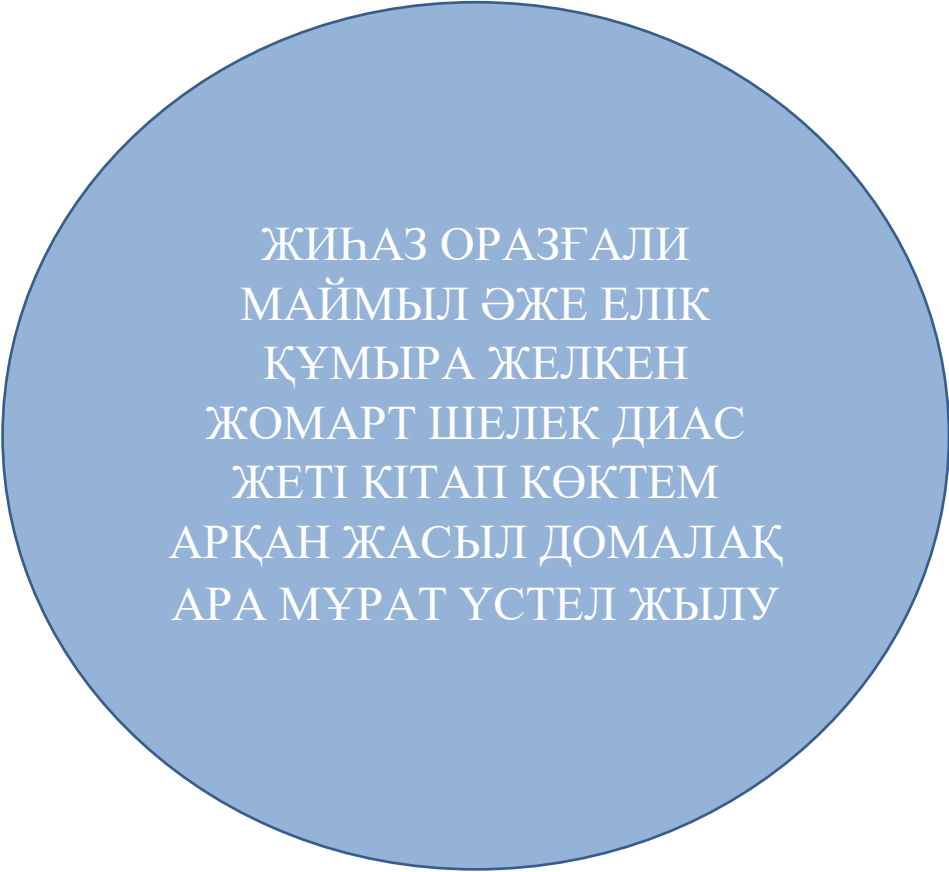

Жылқы

33.Берілген сөздерге сөйлем құрастыр

- Жамағат
- Жануар
- Жасыбай
- Жамақан
- Жасын
- Жаркент
- Жайлау
- Жарақат
- Жарғанат
- Ажар
- Бажа

34. Ж дыбысы бар сөздерді тап

ЖИҢАЗ ОРАЗҒАЛИ
МАЙМЫЛ ӘЖЕ ЕЛІК
ҚҰМЫРА ЖЕЛКЕН
ЖОМАРТ ШЕЛЕК ДИАС
ЖЕТІ КІТАП КӨКТЕМ
АРҚАН ЖАСЫЛ ДОМАЛАҚ
АРА МҰРАТ ҮСТЕЛ ЖЫЛУ

Қорытынды

«Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптері» фонетико-фонематикалық тіл бұзылыстары бар балаларға арналған. Ол Ж дыбысын буында, сөзде, сөйлемде машықтандыруға көмектеседі. Әдістемені логопедтер мен ата-аналар жүйелі түзету жұмыстары үшін қолдана алады.

Дәптерде "Ж" дыбысына байланысты тапсырмалар әртүрлі деңгейде беріледі. Олар дыбыстың артикуляциясын түзетуге, дыбысты дұрыс айтуға арналған жаттығулардан бастап, сөйлемдер мен әңгімелер арқылы дыбысты қолдануды дамытуға дейін барады.

"Ж дыбысына арналған жұмыс дәптері" — бұл тілдік дағдыларды дамытуға арналған өте пайдалы құрал. Ол балалардың "Ж" дыбысын дұрыс айтуын, оны сөйлемдер мен сөздерде дұрыс қолдануын қамтамасыз етеді. Дәптер түрлі тапсырмалар мен жаттығуларды қамти отырып, балалардың тілін жақсартуға, сөйлеу қабілеттерін дамытуға көмектеседі.

Бұл жұмыс дәптері логопедиялық сабақтарда қолдануға өте ыңғайлы және балалардың қызығушылығын арттырады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Новикова Е.В. «Логопедические занятия с детьми: практическое пособие» – Екатеринбург: У-Фактория, 2020. – С. 23-47.
2. Волкова Л.С. «Логопедическая работа по исправлению нарушений звукопроизношения» – Санкт-Петербург: Речь, 2017. – С. 112-134.
3. Богоявленская З.М., Филичева Т.Б., Чиркина Г.В. «Логопедия: Методические рекомендации по коррекции звукопроизношения» – Москва: Просвещение, 2015. – С. 45-78.
4. Сансызбаева Д.Ж. «Қазақ тіліндегі дыбыстық түзету әдістемесі» – Алматы: Мектеп, 2016. – С. 30-65.
5. Салима Айдар «Қиын дыбыстар» электронды кітап

«Павлодар қаласының №2 жалпы орта білім беру мектебі» КММ
мұғалім-логопед **Токанова Даяна Талғатқызының**
«Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптеріне» арналған

РЕЦЕНЗИЯ

Бұл жұмыс дәптері оқушылардың пәнді игерудегі өзіндік жұмысын жеңілдететін арнайы дидактикалық аппараты бар оқу құралы болып табылады.

Бұл дәптерде бастауыш сынып оқушыларына қолданылатын логопед-мұғалімдерге арналған тапсырмалар бар.

Бұл жұмыс дәптерін логопед мұғалім бастауыш сынып оқушыларымен «Ж» дыбысының айтылуымен жұмыс жасағанда пайдаланады. «Ж» дыбысын қоюға арналған артикуляциялық жаттығулар, дыбысты машықтандыру үшін тапсырмалар жиынтығы.

Бұл жұмыс дәптерінде логопедтер өз жұмысында қолдануға болатын тілдік жаттығулар, сөйлемдер және басқатырғыштар бар. Бұл жұмысты сөйлеудің жалпы дамуы үшін жасына байланысты айтылуында кемшіліктері бар балалармен жұмыс істеуге болады: дикцияны жақсарту, сөздік қорын байыту, сөйлеуді есту қабілетін дамыту, дыбыс-әріпті талдауға дайындау.

Бұл жұмысты оқу орындарындағы педагог-логопедтердің жұмысына ұсынуға болады.

Рецензент:

Әлкей Марғұлан атындағы
Павлодар педагогикалық университеті,
Педагогика жоғары мектебі, доктор PhD

Жанатова Г.А.

«Павлодар қаласының №2 жалпы орта білім беру мектебінің» КММ мұғалім-логопеді Токанова Даяна Талғатқызының «Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптеріне» арналған

Рецензия

"Ж дыбысына арналған жұмыс дәптері" — логопедиялық пән бойынша балалардың тілін дамытуға арналған дидактикалық материал. Бұл дәптер балалардың "Ж" дыбысын дұрыс айтуын, оның сөйлемдегі орнын анықтап айтуын және дыбысты дұрыс қабылдауды дамыту мақсатында жасалған. Дәптер балалардың тілін дамыту үшін әртүрлі жаттығулар мен тапсырмалардан тұрады.

Дәптерде "Ж" дыбысына байланысты тапсырмалар әртүрлі деңгейде беріледі. Олар дыбыстың артикуляциясын түзетуге, дыбысты дұрыс айтуға арналған жаттығулардан бастап, сөйлемдер мен әңгімелер арқылы дыбысты қолдануды дамытуға дейін барады.

Жұмыс дәптерінің артықшылықтары:

- Қолайлы құрылым: Дәптерде барлық тапсырмалар кезең-кезеңмен, балалардың жас ерекшеліктеріне сай ұйымдастырылған.
- Тәрбиелік мәні: "Ж" дыбысының дұрыс айтылуын дамыта отырып, дәптер баланың сөйлеу мәдениетін де арттырады.
- Көрнекілік: Тапсырмалар түрлі суреттермен, мысалдармен безендірілген, бұл балаларға қызықты әрі түсінікті етеді.
- Шығармашылық бағыт: Дәптер шығармашылық жаттығуларды да қамтиды, балаларды сөздерді ойлап табуға, сөйлемдер құрастыруға ынталандырады.

Кемшіліктері:

- Дәптерде әртүрлі деңгейдегі тапсырмалар болуы мүмкін, сондықтан кейбір балалар үшін тапсырмаларды орындау қиындауы мүмкін. Мұндай жағдайда қосымша көмек пен нұсқау қажет болуы мүмкін.

Рецензент:

Павлодар қаласының
№2 жалпы орта білім
беру мектебінің педагог-психолог

С.М.Ахметжанова

Павлодар қаласының №2 жалпы орта білім беру мектебінің мұғалім-логопеді
Токанова Даяна Талғатқызының «Ж дыбысына арналған логопедиялық
жұмыс дәптеріне» ішкі пікір білдірушінің

ПІКІРІ

Токанова Даяна Талғатқызының «Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптері» бастауыш сынып оқушыларына қолданылатын логопед-мұғалімдерге арналған. Дәптер Ж дыбысын қоюға арналған артикуляциялық жаттығулар, дыбысты машықтандыру үшін түрлі тапсырмаларды қамтиды.

Бұл әдістеменің өзектілігі сөзсіз, себебі қазіргі таңда тілінде бұзылыстары бар оқушылар жылдан-жылға артуда. Сөйлеу бұзылысының ең көп тараған түрі дислалия. Дислалия кезінде кейбір дыбыстар мүлдем болмайды немесе бұрмаланады. Сөйлеудің бұзылуы баланың басқа да бұзылыстарына әкелуіне мүмкін. Сондықтан дыбыстың әр түрлі бұзылуларын дер кезінде түзету маңызды.

Әдістеменің негізгі міндеттері Ж дыбысын машықтандыру. Әр сабақта әр түрлі тапсырмаларды орындау арқылы дыбысты автоматизациялау. Тапсырмаларды біртіндеп жасай келе, оқушылар Ж дыбысын буында, сөзде, сөйлемде дұрыс әрі анық айта алады.

Жұмыс дәптері орта білім берудің мемлекеттік жалпы білім беру стандартына сәйкес және бастауыш мектеп жасындағы балалардың жас ерекшеліктерін ескереді. Дәптердегі тапсырмалар ойын түрінде ұсынылған, бұл оқу процесін балалар үшін қызықты етеді.

Жұмыс дәптерінің жаңашылдығы тапсырмалар көбінесе суреттерді қамтиды. Оқушы көру арқылы, тапсырманы дұрыс қабылдайды және жаттығуларды қызығушылықпен орындайды.

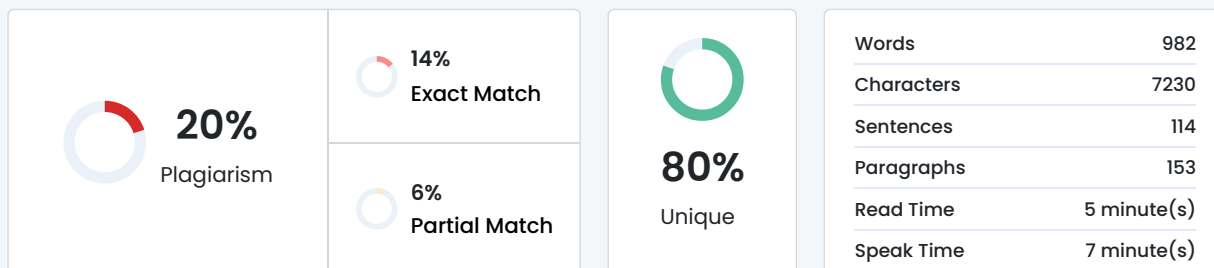
Пікір жазған:

Павлодар қаласының
№2 ЖОББМ мұғалім-шебер
гуманитарлық ғылымдар магистрі

А.Б.Абуова

Plagiarism Scan Report

Content Checked For Plagiarism

«Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптері»

Құрастырған: Токанова Даяна Талғатқызы
Лауазымы: Мұғалім-логопед

Павлодар, 2025

«Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптері» Токанова Д.Т. Логопед / Павлодар, 2025

Бұл дәптерде бастауыш сынып оқушыларына қолданылатын логопед-мұғалімдерге арналған тапсырмалар бар. Ж дыбысын қоюға арналған артикуляциялық жаттығулар, дыбысты машықтандыру үшін тапсырмалар жиынтығы.

«Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптері»

Жұмыстың бағыты:

Берілген дәптер фонетико-фонематикалық тіл бұзылыстары бар балаларға арналған. Ол Ж дыбысын буында, сөзде, сөйлемде машықтандыруға көмектеседі. Әдістемені логопедтер мен ата-аналар жүйелі түзету жұмыстары үшін қолдана алады.

Жұмыстың жаңашылдығы:

Тапсырмалар көбінесе суреттерді қамтиды. Оқушы көру арқылы тапсырманы дұрыс қабылдайды және жаттығуларды қызығушылықпен орындайды. Әдістеме арқылы оқушылардың зейінін, логикалық ойлау қабілетін, сонымен қатар сөйлеу қабілеті жетіледі, байланыстырып сөйлеу тілі дамытады.

Жұмыстың өзектілігі:

«Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптерінің» өзектілігі сөзсіз, себебі қазіргі кезде тілінде бұзылыстары бар оқушылар жылдан-жылға артуда. Сөйлеу түрінің ең көп тарағаны – дислалия. Дислалия кезінде кейбір дыбыстар мүлдем болмайды немесе бұрмаланады. Сөйлеудің бұзылуы баланың басқа да бұзылыстарына әкелуі

мүмкін. Сондықтан дыбыстың бұзылуын дер кезінде түзету маңызды.

Педагогикалық орындылығы

Әдістеме Ж дыбысының дұрыс айтылуын бекіту үшін кезең-кезеңмен жұмыс жасайды. Бұл баланың білім беру ортасында сәтті бейімделуіне ықпал етеді. Ол балалардың жас және сөйлеу ерекшеліктерін ескере отырып жеке тәсілді қамтамасыз етеді.

Жұмыстың мақсаты:

Ж дыбысының дұрыс айтылуының тұрақты дағдысын қалыптастыру және ұқсас дыбыстармен саралау.

Жұмыстың міндеттері:

- Ж дыбысын дұрыс айтылуын буында, сөзде, сөйлемде бекіту;
- Сөздік қорды дамыту және грамматикалық дұрыс сөйлеуді қалыптастыру;
- Баланың сөйлеу белсенділігін арттыру;

Жұмыс дәптерінің ерекшелігі:

Дәптер Ж дыбысын автоматтандыруға бағытталған әртүрлі тапсырмаларды қамтиды

1. Артикуляциялық жаттығулар – артикуляция мүшелерін нығайтуға арналған жаттығулар.
2. Силлабикалық деңгей – дыбысты тікелей, кері және аралас буындарда автоматтандыру.
3. Ауызша деңгей – Ж дыбысын сөздің басында, ортасында айтылу бойынша жұмыс.
4. Ойын тапсырмалары – ребустар, суретпен жұмыс, жаңылтпаштарды қамтиды.

Жүйелі жаттығулардан кейін бала жасай алады:

- Ж дыбысын сөзде дұрыс айтуды;
- Басқа дыбыстардан ажыратуды;
- Сөз арасында Ж дыбысын дұрыс дыбыстауды;
- Фонемалық қабылдау мен есту қабілетін жақсартуды.

Нәтижелерді тексеру әдістері:

Қорытынды тестілеу (сөздерді, сөйлемдерді дұрыс қайталау).

Баланың өздігінен сөйлеуін талдау.

Кіріспе

"Ж дыбысына арналған жұмыс дәптері" — логопедиялық пән бойынша балалардың тілін дамытуға арналған дидактикалық материал. Бұл дәптер балалардың "Ж" дыбысын дұрыс айтуын, оның сөйлемдегі орнын анықтап айтуын және дыбысты дұрыс қабылдауды дамыту мақсатында жасалған. Дәптер балалардың тілін дамыту үшін әртүрлі жаттығулар мен тапсырмалардан тұрады.

Дәптерде "Ж" дыбысына байланысты тапсырмалар әртүрлі деңгейде беріледі. Ол дыбыстың артикуляциясымен танысу, дыбысты машықтандыру үшін жаңылтпаштарды қолдануға көмектеседі.

1. Тіл жаттығулары:

"Ж" дыбысының дұрыс айтылуы үшін арнайы артикуляциялық жаттығулар бар. Бұл жаттығулардың ішінде ауыз қуысының бұлшықеттерін дамытуға бағытталған тапсырмалар да бар. Әр жаттығудың соңында баланың дыбысты дұрыс айтуы үшін керекті техникалық кеңестер беріледі.

2. Дыбысты тану мен қабылдау:

Дәптерде дыбыстарды тек қана дұрыс айтып қоймай, сондай-ақ оларды дұрыс тыңдау да ұсынылады. Бұл тапсырмалар балаларға "Ж" дыбысының дауыссыз дыбыстардың қатарына жататынын түсінуге көмектеседі.

3. Сөздермен жұмыс:

Балаларға "Ж" дыбысымен басталатын және оның ішінде кездесетін сөздерді табу тапсырмалары беріледі. Әр сөздің мағынасы, дұрыс айтылуы және қолданылуы жайлы түсінік беріледі. Сонымен қатар, балалар өздері "Ж" дыбысымен жаңа сөздер ойлап табуға шақырылады, бұл шығармашылық ойлау қабілетін дамытады.

4. Сөйлемдермен жұмыс:

Балаларға сөздерді сөйлемдерге құрастыруға арналған тапсырмалар беріледі. Бұл балалардың тек дыбысты дұрыс айтуын ғана емес, сондай-ақ сөйлеу қабілетін дамытуға көмектеседі.

Тілге арналған жаттығулар

Дәмді тосап

жалпақ тілмен астыңғы, үстіңгі еріңді жалаймыз

Ат шауып келеді

ерін жимиып тұрады, таңдай қағамыз

Кесе

тілді шығарамыз, кесе сияқты ұстап тұрамыз

Тіс тазалаймыз

тілдің ұшымен үстіңгі, астыңғы тістерді тазалаймыз

Бояушы

аузымызды ашамыз, жалпақ тілмен артқа-алға қозғалтып, таңдайды жалаймыз

1.« Ж» дыбысын буында, сөзде, сөйлем ішінде дұрыс,анық оқы.

- жа – жа – жа	жапырақ	Жапырақтар түсе бастады.
- жо – жо – жо	жол	
- жу – жу – жу	жусан	Жанель жусан терді.
- жы – жы – жы	жылқы	
- жә – жә – жә	жәшік	Ерғанат жәшіктерді тасыды.

2.Буындарда машықтандыру

АЖ-АЖ-АЖ
ӘЖ-ӘЖ-ӘЖ

ЫЖ-ЫЖ-ЫЖ
ЕЖ-ЕЖ-ЕЖ

ОЖ-ОЖ-ОЖ
ИЖ-ИЖ-ИЖ

УЖ-УЖ-УЖ
ҮЖ-ҮЖ-ҮЖ

3.Жоғалған дыбысты қойып оқы:

...үзім, ...анат, ...апырақ, қама...ай, а...арлы, о...ау.

4.Сурет бойынша сөйлемді аяқта

Наурыз айында әжем жасайды.
денсаулығымызға өте пайдалы.

5.Жаңылтпашты 3-4 рет оқу

Қызым жүзім же,	Таяқ жон
Жүзім үзіп же	Жонсаң жөн жон.

6.Жаңылтпашты 3-4 рет оқы

Тақпақ жаттап
Айтсақ жақсы-ақ
Жатқа тақпақ
Жатта тақ-тақ

7.Сөздерді анық айт

Жасыл	Жақай	Жанат	Жасқайрат
Жолбарыс	Жәрмеңке	Жәния	Жарыс

8.Сөздерді буынға бөліп жаз

Жаға, жақын, жалау, жамау, жанат, жауап, жебе, жеті, жидек, жинақ, жиһаз, жұма, жүгері, жылан, жібек, жігіт

9.Сөйлемдерді толықтырып жаз

Балалар циркте көрді.
Тиін кеміреді.

10.Мәтіндегі [Ж] дыбысын анықтап айт!

Менің әжем

Менің әжемнің аты Жібек. Кішкентай жасынан әжем тоқуды біледі және маған да үйреткісі келеді. Әжем жас кезінде баубақшада жұмыс жасаған. Онда көбінесе жүзім, алма және т.б. жемістер өсірген.

11. Ж дыбысын дауысты дыбыстардың арасында машықтандыру

Ажа ожи ажу ажи
Ожа ожо ожу ожи
Ужа ужо ужу ужи

12.Ребусты тап. Шыққан сөзді дәптерге жаз

"" "" '

13. Жаңылтпашты 3–4 рет оқы

Жайлауда бір жылқышы

Жылқышы – өнші жыл құсы.

14.Сөздерді анық айт

Өлжуаз	жазу	жазира	жиһаз
Жаз	жауыз	жағымпаз	жуалдыз
Жез	жазық	жезде	жұлдыз
Жүз	жалбыз	жеткізу	жүзік
Жаза	жалғыз	жеңімпаз	жүзім

15.Жаттап ал! Жағажайды жағалай, Жүгіреді Қамажай

16.Жаңылтпашты жатқа айт

Бір мылжың
Мың мылжынды жеңгенде,
Мың мылжың
Бір мылжынды жеңе алмапты

17.Сөйлем тіркестерін анық айт

- Ежелгі қылыш
- Қажетті бөлшек
- Көрші әже
- Кішкентай жәндік
- Қонақжай көрші
- Шахматшы жігіт
- Шұбар жылқы

18.Жаңылтпашты 3–4 рет оқы

Өжемнің әжесі әжімді емес,
Әжімді әжеме өзілкеш те
Әжімдісің деп өзілдемес.

19.« Ұйқасын тап! » ойыны.

– Іші толған шәрбат,	– Сырты қандай қатты,
Дәмі қандай әйбат,	Дәні сондай тәтті,
Үзесің бірден жүзін,	Шағып қара таңдап,
Оның аты– ... (жүзім)	Оның аты– ... (жаңғақ)
– Құйрығы он қарыс,	
Бұл– айбатты ... (жолбарыс)	

20.Қарға жарда

Жарма тереді

Жарда қарға

Жарма тереді

21.Жоғалған әріпті тап

...аңбыр, ...ылан, ...азу, ...акет, о...ау, ...ас

22.Сөйлемдерді оқы. Ж дыбысын дұрыс, анық айт

Жанар жатыр. Жасұлан жүгірді. Жандос жаттығу жасады.

23.[Ж] дыбысы сөздің ортасында келетін сөздерді қайталау.

- қожа • ереже • көже • қажы • мұржа
- ғажайып • кебеже • нәтиже • қаржы • тұжырым

24.Жаттау

Орта білім беру саласындағы инновациялық педагогикалық тәжірибеге

ҚОРЫТЫНДЫ

Білім беру ұйымы: «Павлодар қаласының №2 жалпы орта білім беру мектебі» КММ

Автор: Токанова Даяна Талгатқызы

Тақырыбы: «Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптері»

1. Инновациялық педагогикалық тәжірибенің өзектілігі: «Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптерінің» өзектілігі сөзсіз, себебі қазіргі таңда тілінде бұзылыстары бар оқушылар жылдан-жылға артуда. Сөйлеу бұзылысының ең көп тараған түрі дислалия. Дислалия кезінде кейбір дыбыстар мүлдем болмайды немесе бұрмаланады. Сөйлеудің бұзылуы баланың басқа да бұзылыстарына әкелуіне мүмкін. Сондықтан дыбыстың әр түрлі бұзылуларын дер кезінде түзету маңызды.

Қорытынды : «Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптері» бастауыш сынып оқушыларына қолданылатын логопед-мұғалімдерге арналған. Дәптер Ж дыбысын қоюға арналған артикуляциялық жаттығулар, дыбысты машықтандыру үшін түрлі тапсырмаларды қамтиды.

2. Жұмыстың ғылыми-әдістемелік деңгейі: Жұмыс дәптері орта білім берудің мемлекеттік жалпы білім беру стандартына сәйкес және бастауыш мектеп жасындағы балалардың жас ерекшеліктерін ескереді. Дәптердегі тапсырмалар ойын түрінде ұсынылған, бұл оқу процесін балалар үшін қызықты етеді. Оқытушылардың жұмысын жеңілдетіп, олардың оқу процесін тиімді ұйымдастыруына көмектеседі.

3. Жұмыстың жанашылдық дәрежесі – тапсырмалар көбінесе суреттерді қамтиды. Оқушы көру арқылы, тапсырманы дұрыс қабылдайды және жаттығуларды қызығушылықпен орындайды. Бұл әдістеме оқушылардың зейінін, логикалық ойлау қабілетін, сонымен қатар сөйлеу қабілетін жетілдіреді, байланыстырып сөйлеу тілін дамытады.

4. Жұмыстың ғылымилығы: «Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптері» әдістемесінде жаңылтпаш, ребуспен жұмыс істеу әдістері мен әртүрлі оқыту тәсілдер, қолданылған сабақ формаларын ескере отырып, оның ғылыми негізділігі мен тиімділігі жоғары деп бағалауға болады.

5. Ішкі бірлікті бағалау және жұмыстың әдіснамалық негізінің сипаттамасы, оның білім беру ұйымының жалпы даму стратегиясымен байланысы: әдістеме мақсаты нақты айқындалған, оны жүзеге асыруға бағытталған міндеттермен үйлесімді. Мазмұнның құрылымдығы жағынан оқу материалының мазмұны мақсат пен міндеттерге сәйкес ұйымдастырылып, бірізділік пен жүйелілік принциптеріне, қолданылған әдістер мен технологиялар әдістеменің мазмұны мен мақсатына жетуге керек негізделген.

6. Әрбір нәтиженің ғылыми жағдайдың жұмыстың тұжырымдары мен қорытындыларының негізділігі мен дәйектілігінің дәрежесі: Әдістеменің өзектілігі дыбыстың әр түрлі бұзылуларын дер кезінде түзету бағытталған. Жаңашылдығы бар. Әдістеме жұмысы жүйелі және логикалық түрде байланысады.
7. Жұмыстың практикалық маңыздылығы: Оқушы суреттер бойынша сөйлемді аяқтап, Ж дыбысын сөйлемде машықтандырады. Жаңылтпаштарды оқып, тілі жаттығады. Сонымен қатар суреттер арқылы бейнелі-ойлау қабілеті дамиды және Ж дыбысын буында, сөзде, сөйлемде автоматизациялайды.
8. Жұмыстың аралық және қорытынды нәтижелерін (мақалалар, баяндамалар, шығармашылық есептер, оқу-әдістемелік қамтамасыз етумен ашық сабақтар, әдістемелік құралдар, ұсынымдар және т.б.) ұсыну формалары мен тәсілдері: тәжірибесімен бөлісуді жалғастыру, семинар өткізу, бағдарламаның сапасын растау үшін аккредитациядан өткізу.
9. Рәсімдеу талаптарына сәйкестігі. Жұмыстың мазмұны бойынша кемшіліктер мен ескертулер: «Ж дыбысына арналған логопедиялық жұмыс дәптері» әдістемесінде жаңылтпаш, ребуспен жұмыс істеу әдістері мен әртүрлі оқыту тәсілдерін толықтыру.
10. Жұмысты пайдалану бойынша қорытындылар мен ұсыныстар (республикалық сараптамалық кеңесте қарастыруды ұсыну, апробациялау, қорыту, тарату, жариялау, кемшіліктерді жою, пысықтау және т.б.): қалалық сараптамалық кеңеске ұсынылады.

СК-тің жауапты хатшысы Қубакирова Т.С. Ауб Т.А.Ә.